

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1111389/34

בבית הדין הרבני האזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב ישי בוכריס – אב"ד, הרב בן ציון ציוני, הרב עודד מכמן

המבקשת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אור עזריה)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד פלונית)

הנדון: התניית הורה כי חתימת דרכון בן מרדן תהיה בפניה ישירה אליו

החלטה

בפנינו בקשת האם ותגובת האב בענין אישור יציאה לקטין לצורך יציאה לחופשה בחו"ל.

בקשת האם ונימוקה

לדברי האם, הקטין מבקש לצאת עם דודו ובני דודו לחו"ל בחודש 11.2021 ונקבע תור לחתימה על הארכת הדרכון במשרד הפנים ביום 24.10.2021. לדבריה האב התנה את חתימתו בכך שהקטין בעצמו יתקשר אליו ויבקש זאת ממנו.

לדבריה, התניה זו אינה מוצדקת ומונעת מרצון לנקמה בקטין. היא סבורה כי מדובר בזכות בסיסית של הקטין המעוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו ובחוק חופש התנועה, לטייל וליהנות, בארץ ובחו"ל, ולחוות חוויות בילדותו בעיקר כאשר מדובר בטיול עבור בר המצווה של הקטין שעה שהאירוע בוטל וכל המטרה היא לשמח את הקטין. לדעתה אין לאב כל זכות להגביל את זכותו הבסיסית של הקטין.

עוד היא מוסיפה כי האב הוא זה שגרם לפגיעה ביחסים ובתקשורת עם הקטין וכן לפגיעה הקשה בנפשו הרכה, ולא מן הנמנע כי בהתנגדותו לאפשר לקטין לצאת לחו"ל עם בני משפחתו הקרובים, הוא גורם לנזק חמור יותר לקשר שלו עם הקטין.

בהמשך הבקשה היא מפרטת עוד את עמדתה כי האב ממשיך ביחסו המנוכר לקטין ולא עושה דבר על מנת לחדש את הקשר.

תגובת האב ונימוקיו

בתגובתו מאשר האב כי התנה את הסכמתו בכך שהקטין יפנה אליו בעניין זה, אלא שטענתו הזיכרון היא הנכון, המניע לבקשה אינו נקמה ח"ו אלא מתוך רצון כי ענין זה יהווה הזדמנות ומנוף לחידוש הקשר עמו תוך התגברות על משקעי העבר.

כנגד הטענה לזכות בסיסית של הקטין לצאת לחו"ל הוא מעיר כי גם לו יש זכות בסיסית לקשר עם בנו שאינה נופלת מזכותו של הקטין לצאת לחו"ל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה

בהחלטת ביה"ד בתיק המזונות (תיק מס' 10, החלטה מיום 08.04.2021) התייחס כבר ביה"ד לעניין מרדנותו של הקטין ה' (הבן), וכך נכתב שם:

"הבן ה' (הבן) מסרב לפגוש את אביו ונראה בעליל מהנתונים שהועלו בפני בית הדין בדיונים השונים שאין זה בסיבת האם.

אפשר שהאב תרם בהתנהלותו למרדנות הבן, אולם אעפ"כ סבור בית הדין שאין לו זכות "להעניש" את האב במניעת המפגשים עמו. ה' (הבן) מחויב בכיבוד אב למרות טענותיו כנגד אביו, אך למרות האמור כל מאמצי ביה"ד להשיב את היחסים לתקינות עלו בתוהו עד עתה.

אשר על כן נראה שעל פי דין אין האב מחוייב במזונותיו וכפי שפסקו הרמב"ם בפרק כא מהלכות אישות הלכה יז והשו"ע בחלק אבן העזר סימן פב סעיף ז'...

למרות כל הנ"ל השתדלו הערכאות השיפוטיות שלא להשתמש ב"שוט" זה של שלילת מזונות באופן מידי, כיוון שמטרת ההחלטה הינה החזרת השלום והיחסים הטובים בין האב לבין הילדים, ושימוש בו אפשר ובחלק מהמקרים עלול להביא לתוצאה הפוכה...

אעפ"כ סבור ביה"ד שניתן לפגוע במזונות הבן ה' (הבן) במקרה דנן במיוחד שהוא למעלה מגיל מצוות שלא ניתן לחייב את האב במזונות בן מרדן, ואף שאין האם אשמה, אפילו לא באשמה תורמת, אעפ"כ הבן ה' (הבן) אמור להבין שדרכו אינה דרך נכונה והוא עלול להיפגע אם ימשיך בדרך זו.

בהמשך פסה"ד קבע ביה"ד כיצד תשפיע הכרעתו העקרונית על סכום המזונות בפועל ע"ש.

לענייננו, נראה פשוט כי מניעת יציאה לחו"ל פחותה בחומרתה משלילת מזונות. במהותה יציאה לחו"ל הינה בגדר מותרות, ואילו מזונות הינם צורך בסיסי. אם לגבי מזונות קבע ביה"ד כי בחלק מדרכי החינוך בהיות הקטין מחויב בכבוד אביו ניתן לפגוע במזונותיו (כמובן באופן מדוד ובפיקוח של ביה"ד) ק"ו הדברים לגבי יציאה לחו"ל.

הקביעה כי מדובר בזכות יסוד המעוגנת בחוק כבוד האדם וחירותו יש לדון בה הרבה אחרי שהמחוקק עצמו קבע כי לשם יציאת קטין לחו"ל יש צורך בחתימת שני הוריו שהם אפוסטרופוסיו הטבעיים, כמו שנוקקת הסכמת שניהם לעניינים רבים במהלך שנות גידולו (רישום למוסדות חינוך ועוד). בודאי סבור המחוקק כי אף שיש לקטין זכויות, מ"מ זקוק הוא להורים מחנכים ועל כן נזקקת הסכמת שניהם לעניינים מסוימים, כאשר הסכמתם כמובן כוללת שיקולים חינוכיים.

בעניין זה הרי שתואמים הדברים גם לדין תורה, אם כי נראה שאין לבסס את הדברים על זכותו של האב לקשר עם הקטין והשאלה האם היא גוברת על זכותו של הקטין, אלא על חובתו של האב לחנך את בנו ועל חובתו של הקטין לכבד את אביו.

אין סיבה לראות בהתנייתו של האב כי הקטין הוא זה שיפנה אליו בבקשה זו כנקמה, ואדרבה, נימוקו כי הדבר יכול להוות מנוף לחידוש הקשר יש בה הגיון רב, והינה שיקול חינוכי מן המעלה הראשונה.

על כן מקבל ביה"ד את עמדתו של האב כי על מנת שהוא יחתום על הסכמתו יהיה על הקטין לפנות אליו באופן ישיר, וביה"ד סמוך ובטוח כי האב מצידו לא יערים קשיים לחינם וינצל הזדמנות זו באופן המיטבי על מנת שאכן הקשר יחודש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בשולי הדברים

הערת האב, באמצעות ב"כ, בסעיפים 13-14 לתגובה, שביה"ד אינו מעוניין אפילו להעלותה על הכתב אינה במקומה בלשון המעטה, והיא מנוסחת בלשון שאינה מכבדת את מגיש הבקשה.

האב מנסה להצביע על יחס (מתמשך) של איפה ואיפה מצד ביה"ד. כאשר התשובה לעניין שהוא מעלה פשוטה. מדובר בנסיעה לחו"ל בחודש הקרוב ובצורך בחתימה על דרכון בעוד מספר ימים ועל כן נדרש מענה מהיר אשר ניתן לטפל בו גם בלא קיום דיון. מאידך גיסא קביעת מזונות הינה שאלה המצריכה דיון ועל כן הדבר תלוי בעומס על יומן ביה"ד, מה עוד שבעניין ממוני תמיד ניתן לקזז תשלומים למפרע.

תמוהה עמדה זו של האב כאשר אך לפני מספר חודשים (08.04.2021 תיק מס' 10) ניתנה החלטה המקבלת את טענתו בעניין יחסו של הקטין ה' (הבן) אליו כאשר להחלטה הייתה השפעה על סכום המזונות.

ככל שהאב סבור כי יש ביחסו של ביה"ד עילה להגשת בקשה לפסילה עליו לפעול בדרכים משפטיות. 'זריקת' משפטים בהערות אגב אינה הדרך לניהול הליך משפטי.

אילו האב היה מגיש את בקשותיו בעצמו ניתן היה לסלוח על כך בשל הקושי של כל אדם לראות נגעי עצמו, אולם כאשר הבקשה מוגשת על ידי עורכת דין, מצופה היה שהיא תשתמש בידע המשפטי שלה על מנת למתן את תגובותיו הרגשיות של האב.

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים

ניתן ביום ט"ו במרחשון התשפ"ב (21.10.2021).

הרב עודד מכמן

הרב בן ציון ציוני

הרב ישי בוכריס – אב"ד